

ปณิธานนี้
ถวายพระเจ้าอยู่หัว

ชีวิตพอเพียง

ตามแนวพระราชดำริ

เอกสารประกอบการประชุมสมัชชาสุขภาพจังหวัดลพบุรี ประจำปี พศ.๒๕๔๙
ว่าด้วย "สุขภาพ ความดีงาม และ ความพอเพียง"

สนับสนุนโดย

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ(สปรส.)

โครงการวิจัยและพัฒนาชีวิตสาธารณะ-ท้องถิ่นนำอยู่-สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
เครือข่ายองค์กรชุมชน และ เครือข่ายประชาคมสุขภาพ จังหวัดลพบุรี

ลพบุรี..แผ่นดินประวัติศาสตร์ มีพลเมืองคุณภาพ ประชาสังคมมีพลัง

เครือข่ายพลเมืองลพบุรีอาสา ร่วมพลังทำความดีตามรอยพระยุคลบาทฯ

IT3
|ช
|น.2
|

พระบรมราชาโชวาก และพระราชดำรัส

ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

“...การทำดีนั้นทำยาก และเห็นผลช้า แต่ก็จำเป็นต้องทำ เพราะหาไม่ ความชั่วซึ่งทำได้ง่าย จะเข้ามาแทนที่แล้วจะพอกพูนขึ้นอย่างรวดเร็วโดยไม่ทันรู้สึกตัว ตำรวจแต่ละคนจึงต้องตั้งใจและเพียรพยายามให้สุดกำลังในการ สร้างเสริมและสะสมความดีอยู่ทุกเมื่อ

ทั้งต้องหมั่นสำรวจตรวจสอบความดีของตัวอยู่เสมอ ๆ ด้วยว่ายังมี บริบูรณ์ดีอยู่ หรือบกพร่องวิปริตในส่วนใดข้อใดไป จักได้รับปฏิบัติปรับปรุง แก้ไขให้ทันการ และการสร้างความดีนี้ สำคัญที่สุด จะต้องกระทำให้พร้อมกัน ทั้งทุกคน ผลการปฏิบัติจึงจะมีประสิทธิภาพเต็มที่ และช่วยให้บ้านเมืองมี ความปรกติเรียบร้อยได้

ถ้าปฏิบัติไม่พร้อมเพรียงกัน หรือพากันละเลย ไม่รักษาความดีแล้ว ความ บั่นป่วนระส่ำระสายก็จะเกิดตามมา...”

(พระบรมราชาโชวาท ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตรแก่ผู้ที่ร้อยตำรวจตรีที่ สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุดจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๓ และ พระราชทานประกาศนียบัตรและเข็มพื้ทักขาริบัติแก่นายตำรวจที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรฝ่ายอำนวยการตำรวจ รุ่นที่ ๒ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันพฤหัสบดี ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๒๔)

ความเป็นมา-ความมุ่งหมาย

การประชุมสมัชชาสุขภาพ เป็นกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านสุขภาพของประชาชน และ สังคม ซึ่งสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ(สปรส.)ได้สนับสนุนให้เครือข่ายประชาคมสุขภาพในแต่ละพื้นที่ทั้งในส่วนกลาง และ ส่วนภูมิภาค ทั่วประเทศได้จัดขึ้น เพื่อให้เป็นเวทีแห่งการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ที่มีการใช้ความรู้ และ ความรัก ในการร่วมกันคิดเพื่อเสนอแนวทางที่สามารถผลักดันให้พลังทุกภาคส่วนในสังคมมีสำนึกความรับผิดชอบ และ ร่วมกันทำเพื่อนำพาสังคมไปสู่ภาวะ "อยู่เย็นเป็นสุข"

นับตั้งแต่ ปี พศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นมา เครือข่ายประชาคมสุขภาพจังหวัดลพบุรี ได้มีโอกาสเข้าร่วมเรียนรู้ และ รับผิดชอบในการจัดกระบวนการประชุมสมัชชาสุขภาพในทุกระดับ โดยในปี พศ. ๒๕๔๗ ได้จัดประชุมสมัชชาสุขภาพ ประเด็นย่อยว่าด้วย "แม่น้ำลพบุรี และ การเกษตรที่เอื้อต่อสุขภาพ" และ ดำเนินการเป็นเจ้าภาพในการจัดในการประชุมสมัชชาสุขภาพ กลุ่มจังหวัด"เจ้าพระยา-ป่าสัก" คือ ลพบุรี-สระบุรี-สิงห์บุรี และ ชัยนาท และ ในปี พศ. ๒๕๔๘ ได้ดำเนินการจัดการประชุมสมัชชาสุขภาพ จ.ลพบุรีว่าด้วย "วิทย์ชุมชน สร้างคนสร้างสุขภาพ"

ในการประชุมสมัชชาสุขภาพแต่ละครั้ง ก่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ พัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะในประเด็นต่างๆที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่สมาชิกสมัชชาให้ความสำคัญร่วมกันกำหนดขึ้น สามารถประมวลประเด็นสาระสำคัญ ซึ่งตัวแทนสมาชิกสมัชชาสุขภาพจังหวัดลพบุรี เป็นตัวแทนเราพร้อมนำเสนอความคิด และ จัดนิทรรศการในการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ที่สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ จัดขึ้น ณ กรุงเทพมหานคร ทุกครั้ง ทุกปี

ในปี พศ.๒๕๔๙ นี้ เพื่อเป็นการร่วมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และ เป็นการร่วมกันผลักดันแนวคิดตามปรัชญา "เศรษฐกิจพอเพียง"ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ให้สมาชิกสมัชชาสุขภาพจังหวัดลพบุรี และ ประชาชนทั่วไป ได้เกิดความตระหนักและน้อมรับไปผลักดันให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติทั้งในระดับบุคคล และ ชุมชน อย่างเป็นทางการมีส่วนร่วมพื้นที่สังคมไทยจากวิกฤติปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้านในปัจจุบัน นับเป็นภารกิจต่อเนื่องที่มีสำคัญในการร่วมสร้างสรรค์สังคมไปสู่ "ความอยู่เย็นเป็นสุข" ตามเจตนารมณ์

การประชุมสมัชชาสุขภาพจังหวัดลพบุรี ประจำปี พศ. ๒๕๔๙ ว่าด้วย "สุขภาพ ความดีงาม และ ความพอเพียง" จึงมีความมุ่งหมายในการจัดเวทีแห่งการเรียนรู้

รู้เพื่อเชิดชูคุณธรรมความดีงาม คุณค่าของการมีชีวิต-วิถีชุมชนพอเพียง และ การพัฒนา
นโยบายสาธารณะในด้านต่างๆเพื่อความมีสุขภาวะที่ดีอย่างยั่งยืน นับเป็นการเทิดพระ
เกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ด้วยการปฏิบัติ ปฏิบัติชอบอย่างเป็นรูปธรรม

ในบริเวณพื้นที่จัดประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งนี้ จัดให้มีส่วนการลงนามถวาย
พระพร และ มีนิทรรศการแสดงผลโดยสังเขปของบุคคล ที่เป็นตัวแทนของพลเมืองดี ที่มีวิถี
ชีวิตพอเพียง จำนวน ๒๐ ท่าน นิทรรศการชุมชนพอเพียงในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
ศ.ของสาริกา ชุมชนพอเพียงในการบริหารจัดการแหล่งโบราณคดีในท้องถิ่น ศ.ช่วยขุนราม
อ.พัฒนานิคม และ นิทรรศการนวัตกรรมสร้างสุขภาพ เรื่อง "การผลิตถั่งออกรักษาติ และ พืชผัก
ปลอดสารพิษ ด้วยระบบการใช้น้ำอย่างพอเพียง-คุ้มค่า"

การประชุมสมัชชาสุขภาพจังหวัดลพบุรีในภาคเช้า เป็นกิจกรรมรวมใจเทิดพระ
เกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ด้วยการรับฟังเพื่อการเรียนรู้ ที่ก่อให้เกิดศรัทธาในความดี
และ ความพอเพียง จากปราชญ์กาพิเศษ โดย พระอุดมประชากร และ ประสพการณ์ ผลงานชีวิต
แนวคิด ของตัวแทนพลเมืองดีในสาขาอาชีพต่างๆ ส่วนภาคบ่ายจะเป็นเวทีระดมความคิดเพื่อ
ร่วมกันค้นหาพรรค คือหนทางแห่งความดีทุกขที่ที่จะเป็นพลังส่วนหนึ่งในการผลักดันนำพาสังคม
ไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

ข้อมูลที่เป็นข้อเสนอของสมาชิกสมัชชาสุขภาพจะนำเสนอต่อท่านผู้ว่าราชการ
จังหวัดลพบุรีที่จะเดินทางมาเป็นประธานในการประชุมในช่วงบ่าย และ ตัวแทนสมาชิกสมัชชาสุขภาพ
จ.ลพบุรี จะนำไปร่วมนำเสนอในการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติที่จะจัดขึ้นที่กรุงเทพมหานคร
นคร ในโอกาสต่อไป

หวังว่าผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านจะได้รับประโยชน์ และ มีความสุข จากการเข้า
ร่วมประชุม มีกำลังใจ ร่วมกันเป็นพลัง ร่วมสร้างคุณงามความดี ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ด้วยศรัทธาที่มุ่งมั่นร่วมกันต่อไป

ขอขอบคุณทุกท่านทุกฝ่าย ที่มีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการประชุม และ
ร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนความดี โดยการเข้าร่วมการประชุมสมัชชาสุขภาพ จ.ลพบุรี
ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ไว้ ณ โอกาสนี้

ด้วยความศรัทธา และ เชื่อมมั่น

นส.ผ่องศรี ธาราภูมิ และ สมาชิกเครือข่ายพลเมืองลพบุรีอาสา

กำหนดการประชุมสมัชชาสุขภาพจังหวัดลพบุรี ประจำปี พศ. ๒๕๔๔

ว่าด้วย "สุขภาพ ความดีงาม และ ความพอเพียง"

เปิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

วันอาทิตย์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๔

ณ ศูนย์ประชุมสัมมนาวัฒนนิพา อำเภอเมืองลพบุรี

- ๐๘.๐๐ น. - ลงทะเบียน รับเอกสาร ลงนามถวายพระพร และ ชมนิทรรศการ
- วงอังกะลุงนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านท่าหิน บรรเลงเพลงต้อนรับ
- ๐๘.๔๕ น. - เข้าสู่ห้องประชุม เตรียมความพร้อม
- ๐๙.๐๐ น. - ร่วมใจเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในวโรกาสทรงครองสิริราช-
สมบัติครบ ๖๐ ปี "ความภักดีของข้าแผ่นดินฯ"
- ตัวแทนสมาชิกสมัชชาสุขภาพเปิดกรวยถวายราชสักการะ-วางพานพุ่มถวายพระพร
- ๐๙.๐๕ น. - ชมวิดีโอทัศน์ "ประมวลความคิดที่หลากหลาย สู่ประเทศไทยอยู่เย็นเป็นสุข"
- ๐๙.๒๕ น. - นส. ผ่องศรี ธาภาภูมิ - ผู้ประสานงานเครือข่ายพลเมืองลพบุรีอาสา กล่าวรายงาน
และ แนะนำบุคคล "พลเมืองดี วิถีชีวิตพอเพียง"
- ๐๙.๓๕ น. - ปาฐกถาพิเศษ เปิดการประชุมสมัชชาสุขภาพจังหวัดลพบุรีประจำปี พศ. ๒๕๔๔
เรื่อง "สุขภาพ ความดีงามและความพอเพียงที่ยั่งยืน" โดย พระอุดมประชากร
เจ้าอาวาสวัดพระบาทน้ำพุ ที่ปรึกษาเครือข่ายพลเมืองลพบุรีอาสา
- ๑๐.๑๕ น. - พักรย่อย รับประทานอาหารว่าง
- ๑๐.๓๐ น. - เสวนาจุดประกายด้วยผลงาน ประสบการณ์ชีวิตและวิถีชุมชน พลเมืองดี
- พระครูสุวรรณจันทโชติ เจ้าอาวาสวัดสามัคคีประชาราม - ตัวแทนพระภิกษุสงฆ์
- นายพีรศักดิ์ ศิริพานิชกร - ตัวแทนนักธุรกิจ และ องค์กรพัฒนาเอกชน
- นางสุภาพร เรืองเกษม - ตัวแทนผู้พิการ
- ดร. กาสัก เตชะรันหมาก - ตัวแทนข้าราชการ และ นักวิชาการ
- นายสุนันท์ แจ่มวงศ์ - ตัวแทนนักการเมือง-ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- นายสมบัติ ท้าวสาบุตร - ตัวแทนเกษตรกร และ ชุมชนตำบลช่องสาริกา
- ดญ. กัณภรณ์ ยงทรัพย์ - ตัวแทนเด็กและเยาวชน
- นายสะอาด กล่อมสกุล - ตัวแทนผู้สูงอายุ - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- นางบัวพันธ์ บำรุงแนว - ตัวแทนสมาชิกเครือข่ายโครงการธรรมรักษินีวงศ์
- นายประยูร กันเขตต์ - ตัวแทนสื่อมวลชน
- ๑๑.๔๕ น. - สรุปประมวลผลภาคเช้า - และนัดหมายการประชุมสมัชชาห้องย่อย ในภาคบ่าย
- ๑๒.๐๐ น. - รับประทานอาหารกลางวัน

- ๑๓.๐๐ น. - สมาชิกสมัชชาสุขภาพแยกเข้าประชุมสมัชชาห้องย่อย เพื่อการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบายสาธารณะ ตามความสนใจ ดังนี้
- ห้องที่ ๑ - การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข
  - ห้องที่ ๒ - การอนุรักษ์ สืบทอด วัฒนธรรม ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข
  - ห้องที่ ๓ - การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนหลักในการพัฒนา และเสริมสร้างชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข
  - ห้องที่ ๔ - การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกรมการเมืองภาคพลเมืองให้เป็นพลังสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข
  - ห้องที่ ๕ - การเกษตรที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี มีเศรษฐกิจสมดุล บนพื้นฐานของความพอเพียง
  - ห้องที่ ๖ - การนำสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ มาเป็นหลักในการฟื้นฟูวิถีชีวิต และสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข
- ๑๔.๑๕ น. - ประมวลผลการประชุมสมัชชากลุ่มย่อย และ พักรับประทานอาหารว่าง
- ๑๔.๓๐ น. - สมาชิกสมัชชาสุขภาพทุกกลุ่มเข้าสู่ห้องประชุมใหญ่
- ๑๔.๔๐ น. - นายวิชัย ศรีขวัญ ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี ประธานในพิธีปิดการประชุมเดินทางมาถึง - วงอังกะลุงบรรเลงเพลงต้อนรับ
- ๑๔.๔๕ น. - ผู้ประสานงานสมัชชาสุขภาพ จ.ลพบุรี และ ตัวแทนสมาชิกสมัชชากลุ่มย่อย ขึ้นสู่เวที กล่าวรายงานผลการประชุมสมัชชาสุขภาพ และ ภารกิจสืบเนื่อง
- ๑๕.๑๕ น. - ประธานในพิธีฯ ขึ้นสู่เวที รับมอบช่อดอกของสมาชิกสมัชชาสุขภาพ จ.ลพบุรี
- ๑๕.๒๕ น. - ประธานในพิธีฯ กล่าวปิดการประชุมสมัชชาสุขภาพจังหวัดลพบุรี ประจำปี พ.ศ.๒๕๔๙
- ๑๕.๕๕ น. - "เครือข่ายพลเมืองลพบุรีอาสา ร้อยใจถวายความดีตามรอยพระยุคลบาทฯ "
- ๑๖.๐๐ น. - สิ้นสุดการประชุมสมัชชาสุขภาพจังหวัดลพบุรี ประจำปี พ.ศ.๒๕๔๙

หมายเหตุ ๑.กำหนดการอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

๒.ขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมตรงต่อเวลาที่นัดหมาย และ เข้าร่วมประชุมตลอดรายการ

คำประกาศเจตนารมณ์การร่วมสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข

สมาชิกสภาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ มีความต้องการเห็นสังคมไทยเป็นสังคมแห่งความอยู่เย็นเป็นสุข คนไทยมีสุขภาพดีโดยถ้วนหน้า จึงเห็นพ้องต้องกันในประกาศเจตนารมณ์ ๙ ข้อ เพื่อใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ดังนี้

1. เราคนไทยรักสามัคคี มีน้ำใจไมตรี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ร่วมมือร่วมใจให้เกียรติกันโดยไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ หรือสถานภาพทางสังคมเพื่อสร้างเสริมให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข
2. เราจะร่วมกันส่งเสริมค่านิยมแห่งความพอเพียงและปฏิบัติตนหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งในระดับครอบครัว องค์กร ชุมชนและระดับประเทศ
3. เราจะช่วยกันส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ร่วมกันเฝ้าระวังและปกป้องคุณค่าและภูมิปัญญาดั้งเดิมที่งดงามของสังคมไทย และส่งเสริมบทบาทของศาสนาและจริยธรรมในการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข
4. เราจะร่วมกันส่งเสริมและจัดให้มีสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพ ชีวภาพ และทางสังคมที่เอื้อต่อความอยู่เย็นเป็นสุข เพิ่มพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมและการเรียนรู้ในชุมชน และส่งเสริมกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสังคมให้กว้างขวางและหลากหลาย
5. เราจะส่งเสริมและร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับ โดยประยุกต์ใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายครอบครัว การจัดทำแผนแม่บทชุมชน การจัดทำเวทีแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างมีส่วนร่วมด้วยสันติวิธี เป็นต้น
6. เราจะส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการทำงานและเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร ระหว่างภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และทุกฝ่ายในสังคม เช่น การรวมกลุ่มจัดการความรู้ การศึกษาศึกษาภาพและการถ่ายทอดบทเรียนประสบการณ์ การจัดทำเวทีสาธารณะเพื่อดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตาม ตรวจสอบ ผลักดันการสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข การสื่อสาร การร่วมสนับสนุนทรัพยากร เป็นต้น
7. เราจะร่วมกันผลักดันให้เป็นนโยบายสาธารณะที่มุ่งสร้างเสริมความพอเพียงและสมดุลเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข ลด ความคมและป้องกันความอยู่ร้อนนอนทุกข์ และปัจจัยที่ก่อให้เกิดความอยู่ร้อนนอนทุกข์ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
8. เราจะพัฒนาศักยภาพชีวิตความอยู่เย็นเป็นสุขในระดับครอบครัว องค์กรและชุมชนของตนเองและจะร่วมกันพัฒนาศักยภาพชีวิตความอยู่เย็นเป็นสุขแห่งชาติ โดยใช้กระบวนการพัฒนาศักยภาพชีวิตเป็นเครื่องมือพัฒนาความอยู่เย็นเป็นสุขไปพร้อม ๆ กัน
9. เราถือเป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกฝ่ายในสังคมที่จะร่วมกันปฏิบัติ ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม ผลักดัน และขับเคลื่อนการสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ โดยให้ภาครัฐทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘
สมาชิกสภาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘
ฉันทนา เมืองทองธานี

ความสุขระดับบุคคลคือต้นทาง

จากจุดเล็กๆ ในสังคม ที่มีความอยู่เย็นเป็นสุข เริ่มต้นจากบุคคล ครอบครัว และชุมชน จะช่วยขยายภาพความอยู่เย็นเป็นสุขให้แผ่ไพศาลไปสู่สังคมโดยรวมได้ ความสุขที่เกิดขึ้น ณ ระดับล่างที่สุดของสังคม นั่นคือ ความสุขระดับบุคคลจะเป็นรากฐานที่สำคัญและสร้างคุณภาพที่มั่นคงให้แก่สังคมซึ่งได้ชื่อว่า “อยู่เย็นเป็นสุข”

ความสุขในระดับบุคคลนั้นสืบสาวแหล่งที่มาได้จากสองทาง ได้แก่ ความสุขที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในตนเอง และความสุขที่เกิดจากปัจจัยภายนอก สังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขจะเกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก หากบุคคลมุ่งเน้นการแสวงหาความสุขจากภายใน มากกว่ายึดติดกับความสุขจากภายนอก แต่อย่างไรก็ดีความสุขทั้งสองด้านนี้ก็มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด และต้องรักษาสมดุลให้เป็นไปอย่างดีชีวิตจึงมีความสุขที่ยืนยาว

ต่อไปนี่คือการแยกแยะให้เห็นชัดเจนถึงที่มาแห่งความสุขทั้งสองทาง

ความสุขภายใน

เป็นความสุขที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการณ์หรือไม่มีปัจจัยภายนอกโดยตรง มักจะเป็นความสุขในระดับจิตและปัญญา ประกอบด้วย

■ **ความสุขจากการมีอิสรภาพ** คือ อิสรภาพจากการถูกรอบงำทางความคิดและจากอิทธิพลของสิ่งเร้าภายนอก

■ **ความสุขจากความภาคภูมิใจ** คือ ความภาคภูมิใจในสิ่งที่มีอยู่ ภาคภูมิใจในการทำหน้าที่ต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และธรรมชาติ ภาคภูมิใจในการทำความดี งดเว้นความชั่ว

■ **ความสุขจากการเข้าถึงหลักศาสนา (ศีล)** คือ โอกาสในการเข้าถึงธรรมะ ยึดถือคุณธรรม และการปฏิบัติตามหลักศาสนา

■ **ความสุขจากความสงบ (สมาธิ)** คือ ความสงบในจิตใจ ไม่ฟุ้งซ่าน

■ **ความสุขจากความไม่ยึดมั่นถือมั่น (ปัญญา)** คือ ความไม่ยึดติดตัวตน และวัตถุ เข้าใจความเป็นไปของโลก และชีวิต

ความสุขภายนอก

มักจะสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ในการดำรงชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

■ **ความสุขจากการมีปัจจัยสี่พอเพียง** มีอาหารบริโภคเพียงพอ ปลอดภัย มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรง มีรายได้เพียงพอกับการแสวงหาปัจจัยดำรงชีวิต

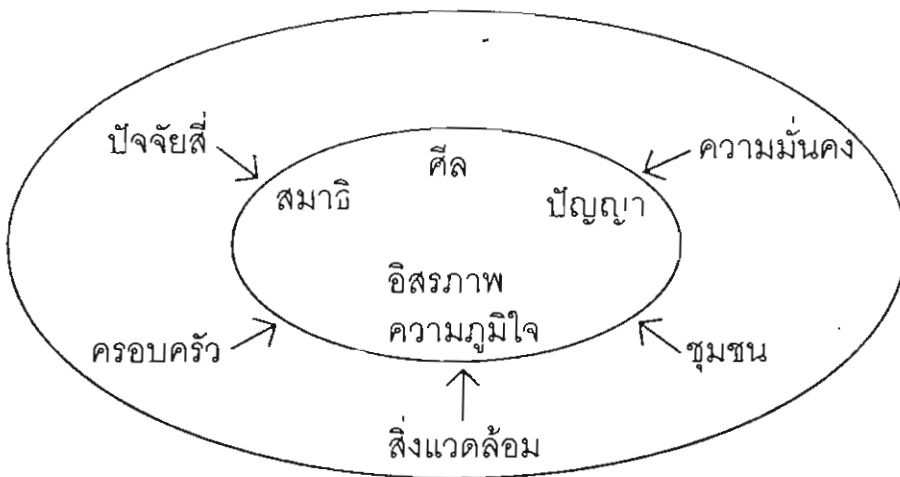
■ **ความสุขจากการมีความมั่นคงในชีวิต** คือ การมีหลักประกันในชีวิตระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา อาชีพ สิทธิพลเมือง รวมทั้งการปราศจากภาระหนี้สิน และมีความปลอดภัยในชีวิต

■ **ความสุขจากการมีครอบครัวอบอุ่น** คือ การมีครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความผูกพัน เอาใจใส่ มีเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน สนทนาอย่างเอื้ออาทร มีความกตัญญู มีระเบียบวินัย ปราศจากความรุนแรงในครอบครัว

■ **ความสุขจากการมีชุมชนเข้มแข็ง** คือ การมีชุมชนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม และเรียนรู้ร่วมกัน มีการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี มีกิจกรรมทางศาสนา มีธรรมาภิบาลในท้องถิ่น ปราศจากอาชญากรรม และความรุนแรงในชุมชน

■ **ความสุขจากการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี** คือ การมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สิ่งแวดล้อมที่ดีถูกสุขลักษณะ ปราศจากมลภาวะทางกายและชีวภาพ

ทั้งนี้ องค์ประกอบของความสุขภายในดังที่ปรากฏนี้ ส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ และเกิดขึ้นด้วยตนเอง แต่อาจจำเป็นต้องอาศัยกลไกการสนับสนุนจากระบบสังคมภายนอกที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อทราบถึงหลักการ แนวทาง ปฏิบัติ และการพัฒนาทักษะเหล่านี้ โดยกลไกที่มีบทบาทช่วยได้อย่างมาก ได้แก่ สถาบันด้านศาสนาและวัฒนธรรม

ภาพแสดงปัจจัยสร้างสุขจากภายในตนเองและ
ภายนอกที่ต้องแสวงหาจุดสมดุล

คนแต่ละคนจะมีความสุขได้ต้องอาศัยการสร้างสมดุล ระหว่างปัจจัยความสุขภายในตนเองและปัจจัยภายนอกได้ อย่างดี กำหนดเป้าหมายของชีวิตไปที่ความสุขภายในเหนือ กว่าความสุขภายนอก โดยมองปัจจัยภายนอกเป็นเพียงสิ่ง ที่เอื้อต่อความสงบสุขในจิตใจ เช่น การไม่แสวงหาความ มั่นคงในชีวิตจนปราศจากความสงบสุขในจิตใจ หรือขาด ความอบอุ่นในครอบครัว

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย
มาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ
และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และ
สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์
และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

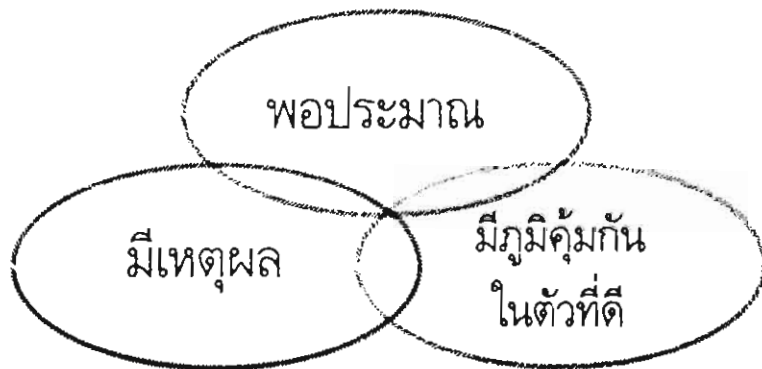
เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหาร ประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อ โลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึง ความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิด จากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้า กษัตริย์ของชาติ นักทฤษฎี และนักธุรกิจทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและ ความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ กว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เพื่อ เป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทางสายกลาง

เงื่อนไขความรู้
(รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)

เงื่อนไขคุณธรรม
(ซื่อสัตย์ สุจริต ชยัน อุดหนุน แบ่งปัน)

นำสู่

ชีวิต / เศรษฐกิจ / สังคม
สมดุล / มั่นคง / ยั่งยืน

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้ริเริ่มการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสานต่อความคิดและเชื่อมโยงการขยายผลที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้อย่างหลากหลาย รวมทั้งเพื่อจุดประกายให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับ และการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจปี ๒๕๔๐ ทำให้คนไทยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมากขึ้น สศช. จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่างๆ มาร่วมกันกลั่นกรองพระราชดำรัส เพื่อสรุปเป็นนิยาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และได้เชิญมาเป็นประธานนำทางในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เป้าหมายหลักของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง คือ การสร้างกระแสสังคมให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิด หรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยทุกคน ผ่านการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง

โดยมีขอบเขตการดำเนินงาน ๔ ด้านควบคู่กันไป คือ เชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้ พัฒนาการ และศึกษาวิจัย สร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นไปในลักษณะเครือข่ายและระดมพลังจากทุกภาคส่วนโดยมีแกนกลางขับเคลื่อน ๓ ระดับ ได้แก่ คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียงใน สศช. ซึ่งจะเป็นหน่วยปฏิบัติงานในการขับเคลื่อน และจะทูลเกล้าฯ ถวายผลการดำเนินงานเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาครบรอบ ๘๐ พรรษา ในเดือนธันวาคม ๒๕๕๐ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานรากทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็ง รักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรในมิติต่างๆ ตลอดจนสามารถปรับตัวให้พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรู้เท่าทัน และนำไปสู่ประโยชน์สุขของคนไทยในที่สุด

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต
รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือน
ตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม
แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม
และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป

(พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
จากวารสารชัยพัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๒)

เสร็จธุรกิจพอ
เพียงเปรียบเหมือน
จากฐานของชีวิต
จากฐานความมั่นคง
ของแผ่นดิน

สิ่งก่อสร้าง
จะมั่นคงได้ก็
อยู่ที่เข็ม

แต่คุณลุง
มากองไม้เข็ม
เข็มเข็ม และเข็ม
เข็มเข็ม
ตั้งเข้าไป

30/5/05

“โครงการ”

ภาพโดย สมชัย กัตถุญจนันท์ (ชัย ราชวัตร)

“ขอให้ทุกคน มีความปรารถนา ที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน
มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ตั้งปณิธานในทางนี้
ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน

ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่เรามีความพออยู่พอกิน

มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ

ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้

เราก็จะยอดยิ่งยวดได้”

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗)

“วิถีชีวิตที่พอเพียง”

ภาพโดย สมบัติ ถ้วยชา

ชุมชนเข้มแข็ง ร่วมแรงร่วมใจ พร้อมเสียสละ รู้รักสามัคคี

มีตลาดผลไม้ในไกล พ่อค้าใจเป็นวิถี พวกเขยรอนมอริ ชาวคนพอเพียง...

เรื่องตักดี ๕/๑๑/๖๗

“ร้านสหกรณ์ชุมชนพอเพียง”

ภาพโดย เรื่องตักดี ดวงพลา

“สหกรณ์ แปลว่า การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนี้
ลึกซึ้งมาก เพราะว่าต้องร่วมมือกันในทุกด้าน ทั้งในด้าน
งานที่ทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยสมอง
และงานการที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ขาดไม่ได้ต้องพร้อม”

(พระราชดำรัสพระราชนานแก่ผู้นำสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม
และสหกรณ์ประมงทั่วประเทศ ณ ศาลาดุสิดาลัย : ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๖)

“คนไม่เข้าใจว่ากิจการใหญ่ๆ เหมือนการสร้างเขื่อนป่าสัก
ก็เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน เขานึกว่าเป็นเศรษฐกิจ
สมัยใหม่ เป็นเศรษฐกิจที่ห่างไกลจากเศรษฐกิจพอเพียง
แต่ที่จริงแล้ว เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒)

ใช้ทรัพยากร อย่างรู้คุณค่า
จักนำมาซึ่งความพอเพียง

ธรรมชาติอันงดงาม
ที่ทุกคน ชื่นชมและหวงแหน

นี่ ไม่ใช่ของเล่น
หากท่านอีกแล้ว
ดิฉัน ก็ไม่ใช่นางฟ้า

เป้าหมายของเกษตรกร
บรรลุทุกประการ

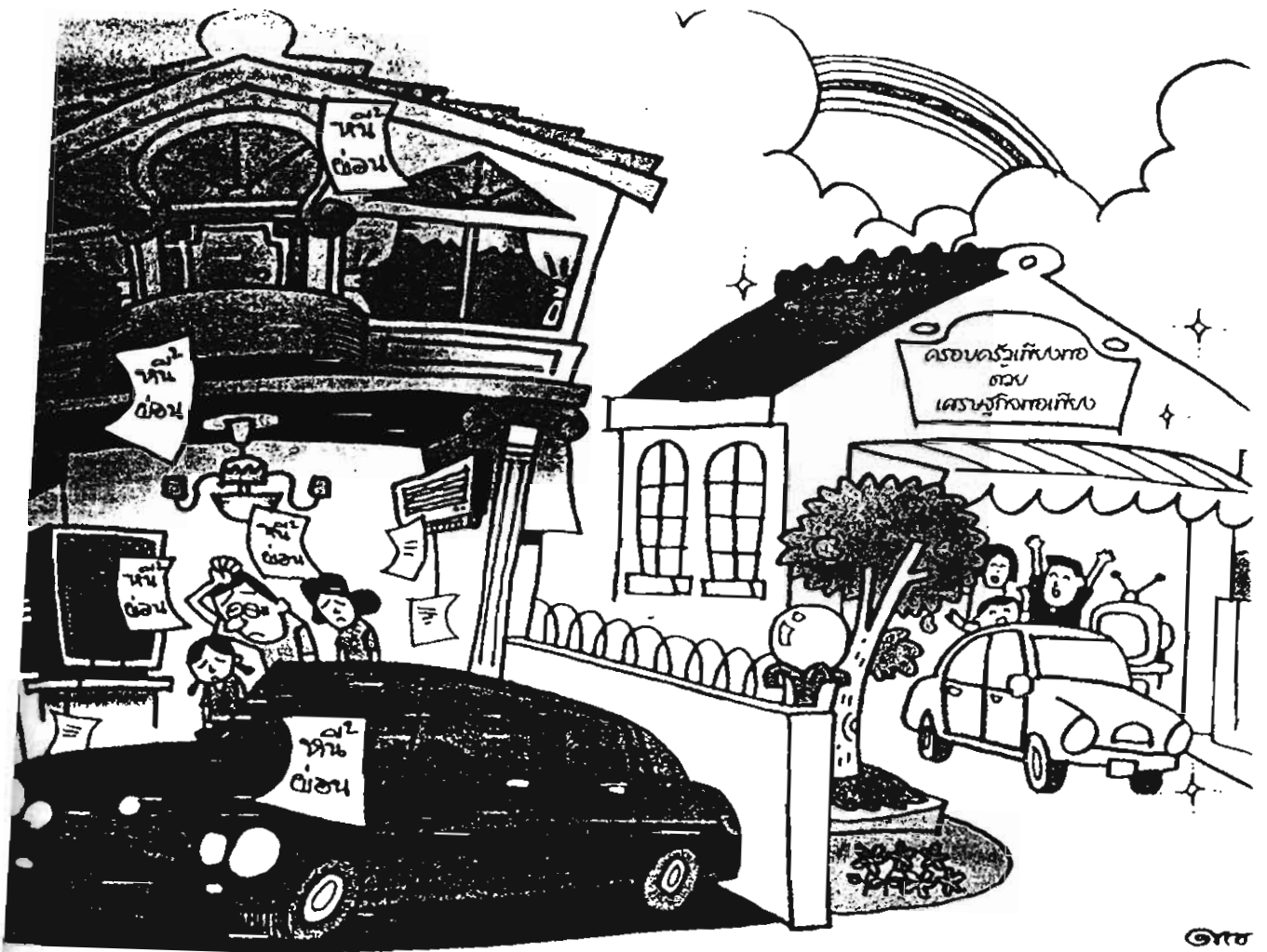
“เขื่อนป่าสัก...พอเพียงแบบก้าวหน้า”

ภาพโดย พิศพงษ์ ฟานิช (ทินส์) / สรสิข สุริยฉาย

“วิถีทางดำเนินของบ้านเมืองและของประชาชนโดยทั่วไป
มีความเปลี่ยนแปลงมาตลอด เนื่องจากความวิปริตผันแปร
ของวิถีแห่งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่นๆ ของโลก
ยากยิ่งที่เราจะหลีกเลี่ยงให้พ้นได้ จึงต้องระมัดระวัง
ระคับระคองตัวเรามากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการเป็นอยู่
โดยประหยัดเพื่อที่จะอยู่ให้รอดและก้าวหน้าต่อไปได้โดยสวัสดิ์”

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ : ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๑)

“ครอบครัวเพียงพอ ด้วยเศรษฐกิจพอเพียง”

ภาพโดย ณรงค์ จรุงธรรมโชติ

“คุณธรรมข้อหนึ่งที่ยังมีอยู่อย่างบริบูรณ์ในจิตใจของคนไทยก็คือ
การให้ การให้นี้ไม่ว่าจะให้สิ่งใดแก่ผู้ใด โดยสถานใดก็ตาม
เป็นสิ่งที่พึงประสงค์อย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องประสานไมตรี
อย่างสำคัญ ระหว่างบุคคลกับบุคคล และทำให้สังคมมีความ
มั่นคงเป็นปึกแผ่นด้วยสามัคคีธรรม”

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ : ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๕)

“การบำเพ็ญทาน”

ภาพโดย ชรามศักดิ์ สุทธิพงศ์สุทธิ

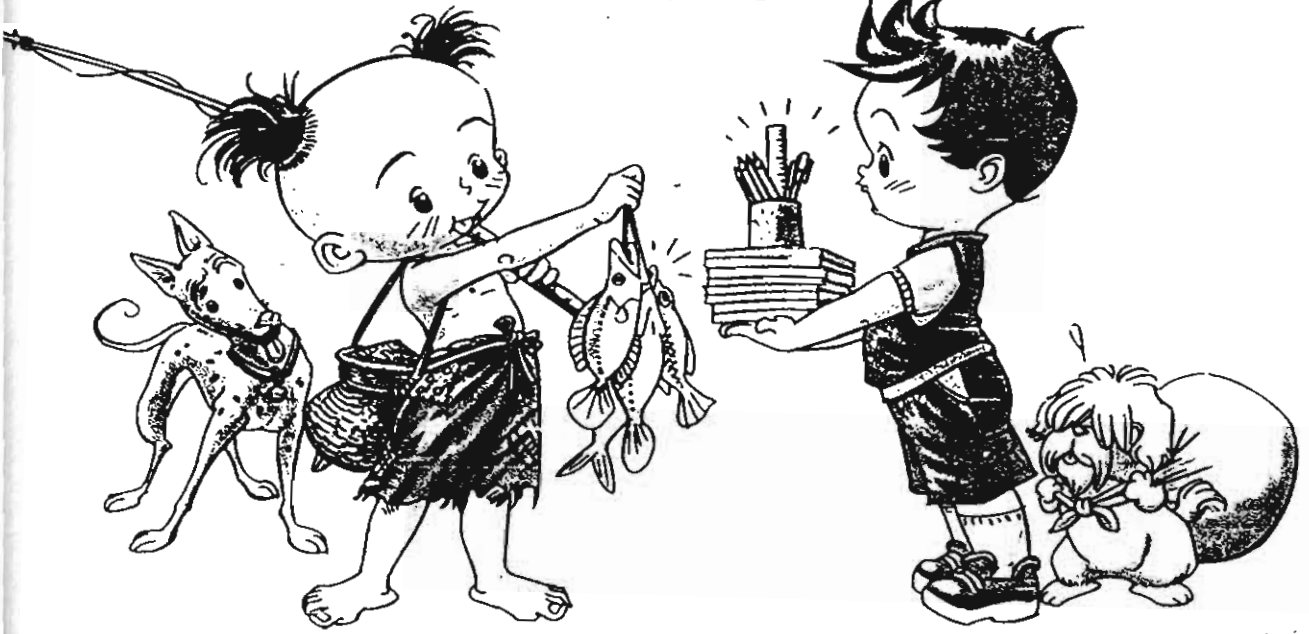
“สังคมใดก็ตาม ถ้ามีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน
ด้วยความมุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน
สังคมนั้นย่อมเต็มไปด้วยไมตรีจิต มิตรภาพ
มีความร่มเย็นเป็นสุข น่าอยู่”

(พระราชดำรัสพระราชทานเพื่ออัญเชิญลงพิมพ์ในนิตยสาร
ที่ระลึกครบ ๓๖ ปี ของสโมสรไลออนส์แห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์ : ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๘)

เหลือกิน

เหลือใช้

แบ่งปัน

อิม รัชเวทย์
๒๒/๑๑/๕๗

“เหลือกิน เหลือใช้ แบ่งปัน”

ภาพโดย อิม รัชเวทย์

“การประหยัดเป็นสิ่งที่พึงประสงค์อย่างยิ่งในทุกแห่ง
และในกาลทุกเมื่อ

ขอให้คำนึงถึงผลได้ที่เกิดขึ้นจากการประหยัดนี้ให้มาก”

(พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า : ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๑)

“ประหยัด เพิ่มประโยชน์”

ภาพโดย พลังกร สุรเดช

“สมัยก่อนนี้พอมีพอกิน สมัยนี้ชักจะไม่พอมีพอกิน

จึงต้องมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อที่จะให้ทุกคนมีความพอเพียงได้

ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่

ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรุหราคีได้ แต่ว่าพอ”

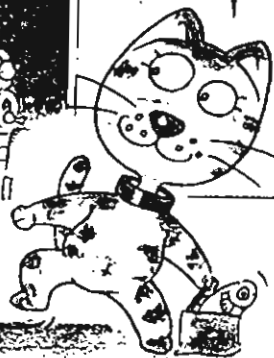
(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑)

“หนูนากับ ป้าแจ่ม”

หนูนาคะซื้อ
อะไรมาเยอะแยะ:

ของใช้ ซื้อทีละเยอะๆ
ราคาจะถูก

คุณลุงคะ
ทำไมไม่ซื้อเท่าที่
จำเป็น

๑๙๗๐/๑๐
จาวสด

“จับจ่ายอย่างพอเพียง”

ภาพโดย สุรพล พิทยาสกุล (พล ขาวสด)

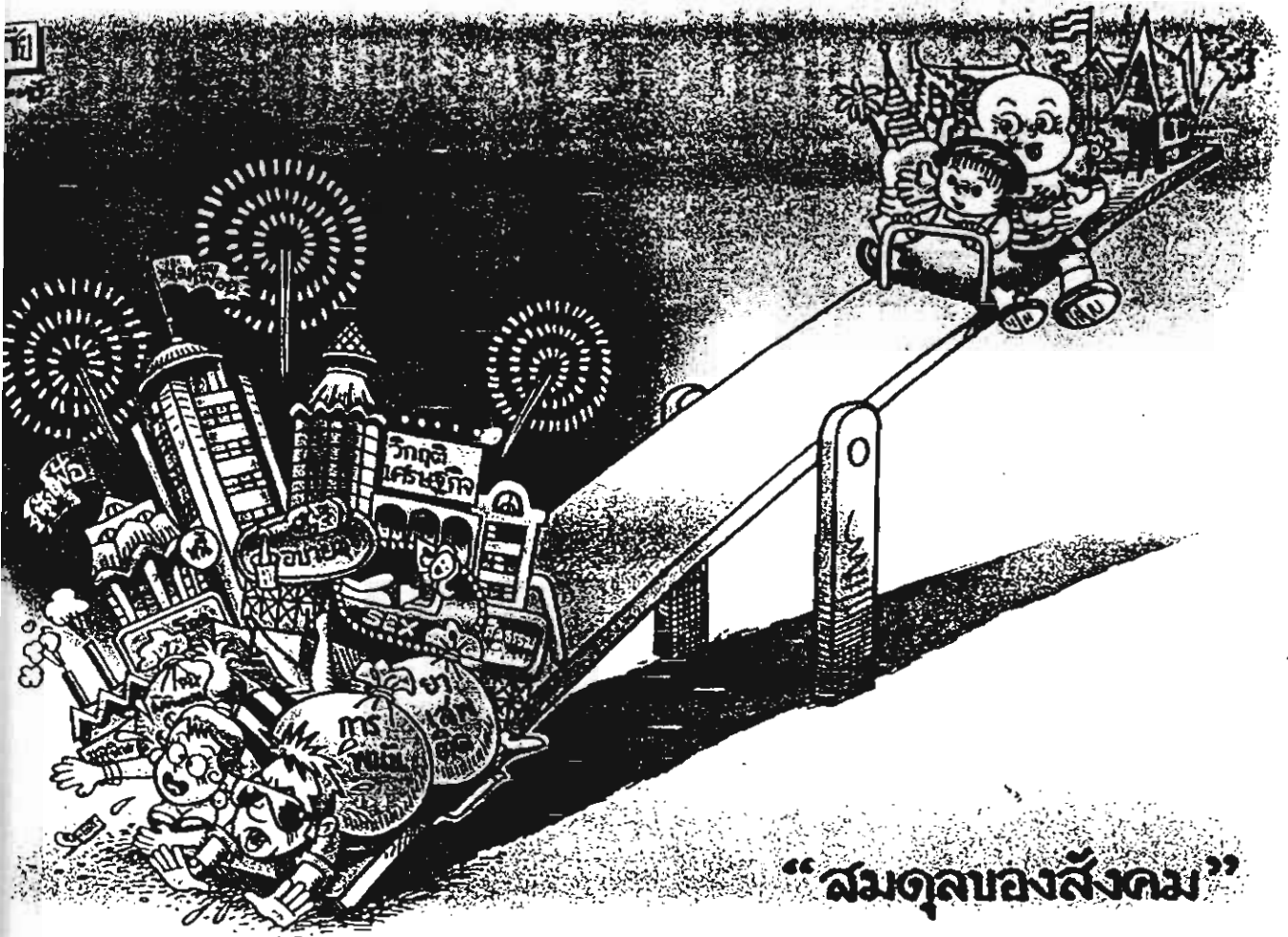
ช่วยกันรักษาส่วนรวมให้อู่ดีกินดีพอสมควร

ขออย่าพอสมควร พออยู่พอกิน

มีความสงบ ไม่ให้คนอื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้จากเราไปได้

ก็จะเป็นของขวัญวันเกิดที่ถาวรที่จะมีคุณค่าอยู่ตลอดกาล

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒)

“สมดุลงสังคม”

“สมดุลงสังคม”

ภาพโดย สักดา แะเอียว (เขียน ไทยรัฐ)

“ข้าพเจ้าจึงปรารถนาอย่างยิ่ง ที่จะเห็นชาวไทย

มีความสุขถ้วนหน้ากัน ด้วยการให้ คือ

ให้ความรัก ความเมตตาแก่กัน ให้น้ำใจไมตรีกัน ให้อภัย
ไม่ถือโทษ โกรธเคืองกัน ให้การสงเคราะห์ อนุเคราะห์กัน
โดยมุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน ด้วยความบริสุทธิ์ และจริงใจ”

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ : ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๕)

“น้ำใจที่พอเพียง” สู่ชีวิตที่พอเพียง”
ภาพโดย วรรณ ยืนยงพัฒนกิจ

พระบรมราชาธิราช และพระราชนัดดา

ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

“...การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง อันนี้ก็เคยบอกว่าคุณพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกคนรอบตัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป

แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัย

จริง อาจจะล้าสมัย คนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจ ที่ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่าเป็นเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง เลย์รู้สึกว่ามันหุรหุรา แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่า ผลิตให้พอเพียงได้...”

(พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันพฤหัสบดีที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐)

พระบรมราชาโชวาก และพระราชดำรัส

ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

“...ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป

หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยมิได้คำนึงถึงความสมดุล และความสัมพันธ์อันสอดคล้องในองค์ประกอบต่างๆ อย่างเพียงพอ อาจทำให้เศรษฐกิจของประเทศล้มเหลวได้ จึงขอให้บัณฑิตช่วยกันคิดอ่านโดยถี่ถ้วน ให้ทราบชัดถึงวิถีทางที่จะปฏิบัติงานพัฒนาประเทศ

ในโอกาสนี้ ขอกล่าวเสริมแก่ท่านทั้งหลายว่า การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัว ให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้โดยแน่นอน

ส่วนการถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญ ให้ค่อยเป็นไปตามลำดับ ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้นก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์ เพราะหากไม่กระทำด้วยความระมัดระวัง ย่อมจะหวังผลเต็มเม็ดเต็มหน่วยได้โดยยาก...”

(พระบรมราชาโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันศุกร์ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๐๗)

" คนเรารู้พ่อในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย
เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย
ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ
มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง
หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง
ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็เป็นสุข "

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : ๕ ธันวาคม ๒๕๔๐)

หนังสือชุด ๓๐๐ ปี สมเด็จพระเพทนี

00004520